

Selami Öktem

“Eğitim, okulda öğrendiğiniz her şeyi unuttuğunuzda geriye kalandır.” – Albert Einstein

Eğitimlerini yarıda bırakan dahi insanların hayatlarına baktığımızda, onların başarılarının ardındaki dinamiklerin ne olduğu konusunda meraklanıyoruz. Bu insanların hikayeleri genellikle sadece okulu bırakmaları üzerinden anlatılıyor; fakat bu hikayelerin derinlerine indikçe, onları özel kılan gerçek etkenlerin neler olduğunu ortaya çıkıyor. Peki, gerçekten bu insanlar okulu bırakırken nasıl bir yolculuğa çıktılar? Onları diğerlerinden ayıran neydi? Başarılarını bu denli güçlü kılan şey sadece okulu bırakmaları mıydı, yoksa daha derin bir arayışın, içsel bir keşfin peşinde olmaları mıydı?

Herkesin bildiği isimlerden biri olan Steve Jobs'ı ele alalım. Steve Jobs üniversiteyi yarıda bırakmış olabilir; ancak onun hikayesi yalnızca bu kararıyla değil, hayatının her döneminde gösterdiği sınırsız merakla ilgilidir. Jobs, formal eğitimi terk ettikten sonra kaligrafi dersleri alarak estetik anlayışını geliştirdi ve bu merakını daha sonra Apple ürünlerinin tasarımında estetik bir devrim yaratmak için kullandı. Örneğin, Macintosh'un tipografik çeşitliliği ve estetik görünümü, Jobs'un kaligrafi derslerinde öğrendiği bu sanatsal duyarlılık sayesinde ortaya çıktı. Jobs'un hikayesini anlamak için şu soruyu sormak gerekir: Kaligrafi dersleri ile teknoloji devi Apple arasında nasıl bir bağlantı olabilir? Onun hikayesi, bir kaligrafi dersinin peşine düşmesinin dev bir teknoloji devrimine dönüşmesiyle ilgilidir. Jobs'un başarısı, öğrenme arzusunu sürekli canlı tutmasında ve hayatını öğrenme yolculuğunun bir parçası olarak görmesindeydi. Bu süreçte sadece öğrenmekle yetinmedi, aynı zamanda öğrendiği her şeyi tutkuyla kendi vizyonu ile birleştirdi.

Elon Musk'a baktığımızda da benzer bir tablo görüyoruz. Musk, resmi eğitimi bırakıp, kendi kendine kitaplardan öğrenerek roket mühendisliğine kadar uzanan bir bilgi birikimi elde etti. Peki, kim roket mühendisliğini kendi kendine kitaplardan öğrenmeye kalkışır? Bugün SpaceX gibi devasa bir girişimi yönetebiliyor olmasının arkasında yatan temel sebep, onun öğrenmeye duyduğu sönmeyen ilgi ve bu ilgiyi uygulamaya dökme cesaretiydi. Musk, sadece kitaplardan bilgi edinmekle kalmadı, bu bilgiyi pratiğe dökme ve hatalarından

öğrenme konusunda olağanüstü bir cesaret gösterdi. Bu nedenle onun için eğitimden vazgeçmek, öğrenmekten vazgeçmek anlamına gelmedi; aksine, öğrenmenin sınırlarını genişleten bir süreçti. Bir roketin nasıl çalıştığını öğrenmeye duyduğu büyük merak, SpaceX'in temelini oluşturdu.

Mark Zuckerberg ya da Oprah Winfrey gibi isimlerin hayatlarına baktığımızda da resmi eğitimden erken ayrılmış olmalarına rağmen kendilerini farklı alanlarda geliştirmeyi bırakmadıklarını görüyoruz. Peki, Harvard gibi bir üniversiteyi yarıda bırakmak her öğrenci için mümkün mü? Zuckerberg, Harvard'ı yarıda bırakırken yalnızca bir üniversiteyi terk etmiş olmadı; aynı zamanda öğrenmenin yerini ve yöntemini kendi belirledi. Onun başarısının arkasında, yeni şeyler öğrenme ve geliştirme tutkusuyla beslenen bir merak vardı. Oprah Winfrey ise zorlu bir çocukluk geçirmesine rağmen, medyada güçlü bir varlık oluşturarak kendi yolunu çizdi. Ne oldu da Winfrey, zor bir çocukluktan gelerek dünyaca ünlü bir medya imparatorluğunu yönetmeye başladı? Onların resmî kurumların duvarları arasında sınırlandırılmak yerine, kendi yollarını çizme ve bu yolda öğrenmeye devam etme kararlılığı, gerçek başarıyı getirdi.

Dahilerin ortak bir noktası vardır: Onlar, öğrenmeyi bir hedef olarak değil, bir araç olarak görürler. Bu, bilgiyi kullanarak dünyayı daha iyi bir yer haline getirme arzusuyla beslenir. Onlar, öğrenmeyi bu şekilde gördükleri için farklıdır. Kendilerine sunulan bilgiyi sorgulamayı, merak etmeyi ve sınırları zorlamayı öğrenmişlerdir. Steve Jobs'un kaligrafi dersini alması ya da Elon Musk'ın roket mühendisliğini kitaplardan öğrenmeye kalkışması, hep bu merak ve tutkunun bir sonucudur. Peki, bu kadar büyük bir tutkuyla bilgiye sarılmasalardı, bugün bildiğimiz Apple veya SpaceX var olabilir miydi? İşte bu yüzden, onların eğitimlerini yarıda bırakmış olmaları asıl hikâyenin sadece küçük bir parçasıdır.

Ancak tüm bu başarı öykülerine karşın, eğitim hayatlarından ayrılıp hayatları boyunca zor şartlarda yaşayan çok daha fazla insan olduğunu unutmamak gerekir. Birçok haber sayfası ya da eğitim web sayfası, bu dahi insanların eğitimden ayrılmalarını, onların zengin ve ünlü olmalarının sebebi gibi gösteriyor. Bu, yanlış bir algıdır. Eğitimden ayrılan herkesin Steve Jobs ya da Elon Musk gibi başarılı olacağı garantisizdir. Aksine, çoğu insan eğitimden ayrıldıktan sonra zorlu ekonomik koşullarla ve sınırlı imkanlarla mücadele etmek zorunda kalmaktadır. Eğitim, insanlara bilgiye ulaşmanın ötesinde bir fırsat eşitliği ve güvenli bir yol sağlar. Eğitimden ayrılmanın bu kadar riskli ve zor bir yolculuk olduğunu göz ardı etmek, bu başarı hikayelerinin ardında yatan asıl zorlukları da gölgelemektedir.

Öğrenme sürecinde tutkunun ve merakın önemi, bu dahilerin hikayelerinde çok net bir şekilde görülüyor. Bilgiye ulaşmak kadar, o bilgiyi tutkuyla takip etmek ve derinlemesine anlamak da başarıda büyük rol oynuyor. Eğitimli olmak, yalnızca bir okuldan mezun olmak ya da bir diplomanın varlığıyla ölçülemez. Gerçek başarı, öğrenmenin bitmeyen bir yolculuk olduğunu kabul edip, bu yolculuğu tutkuyla sürdürmektir. Eğitim sisteminden çıkmış olmak kimseyi başarısız yapmaz. Asıl mesele, bu yolculuğun nasıl sürdürüldüğüdür. Öğrenmeyi öğrenen, merakını kaybetmeyen ve tutkularının peşinden giden herkes, kendi başarı hikayesini yazabilir.

Geleceğe baktığımızda, sadece bireysel başarı değil, aynı zamanda dünyaya ve topluma katkı sağlamanın da önemini görüyorum. Tıpkı bu dahilerin merak ve tutkularını kullanarak dünyayı daha iyi bir yer haline getirme çabaları gibi, bizlerin de çocuklarımıza ve gelecek nesillere yaşanabilir bir dünya bırakmak asıl sorumluluğumuz olmalı. Sahip olduklarımız geçici; bu dünyada hepimiz birer yolcuyuz. Bilgi, tutku ve öğrenme yolculuğumuzdan geriye ne bırakabileceğimiz üzerine düşünmek, belki de bizi gerçek bir bilge yapacak.